

Agerdyrkningsberetning.

(Fra den sidste Hæfte af Juli).

Da vi sidste Gang henvendte os til Tidsskriftets Læsere vare Udsigterne til den kommende Høst ingenlunde lyse; Vintersæden antoges at have taget Skade og Vaarsæden og Græsset vare ved det strenge og ublide Foraar i høi Grad satte tilbage. I de tilbagelagte to Maaneder har imidlertid Alt forandret sig i en mærkelig Grad til det Bedre og Vegetationen har udviklet sig til en Fylde, der maa overgaae de dristigste Forventninger, som man tidligere kunde nære. Mildt Veir og hyppig Regn har bewirket denne paafaldende Forandring, og den ved Kulden i Foraaret saa længe tilbageholdte Vegetation har udviklet sig saa hurtig, at den i dette Dieblis ikke staaer meget tilbage for den forrige Sommers saa priste Frugtbarhed. Vistnok har ikke Stengel og Blade udviklet sig saa hyppig som issor og Fodermassen vil derfor blive ringere, men med Hensyn til Kjærnen ere Udsigterne ligesaa lovende som i forrige Aar ved denne Tid. Da Regnen meest har hidrørt fra Tordenbyger, er den falden meget forskjellig, og udebleven lang Tid paa enkelte Steder; saaledes klages baade fra Taastnge og fra Bornholm over den langvarige Tørke i endeel af Juni og Juli Maaneder.

Græsarter og Bælgfrugter have iaar kun i ringe Grad været angrebne af Sygdomme eller Insekter; derimod have Oldenborrerne paa mange Steder i Landet indfundet sig i uhyre

Swærmie, og de mange blabløse Træer, man der finder, vise Folgerne af deres ødelæggende Udeløst.

Høsten vil iaar indtræde meget seent, og hvor lovende end Udsigterne ere, vil dog et uheldigt Høstveir i høi Grad kunne forstyrre Landmandens Forhaabninger; ved Høsten har det ustadige Veir allerede foraarsaget megen Skade, og en stor Deel baade Kløver- og Enghe ligger endnu paa Marken i en uadvadset og temmelig værdiløs Tilstand uden at det hidtil er lykkedes at bjerge det.

Med Hensyn til de enkelte Sædarter kan bemærkes:

Raps synes at være meget forskjellig; enkelte Steder lover den et meget godt Udbytte, men andre Steder renter man neppe at erholde en Middelhøst, da Villerne have været flemme i Blomstringstiden. Forresten spiller Rapsen, og vistnok med Rette, for Tiden en meget underordnet Rolle i vort Agerbrug; efterhaanden som Landmændene blive mere velstaaende opgive de det Bovespil at dyrke Raps, men søge at skaffe sig sikkrere Indtægtsilder gennem Korn dyrkning og Dvægaavl. Kun paa meget faa Steder er Marken i en saa kraftig Tilstand, at Rapsdyrkning er nødvendig for at betage Jorden dens Oppighed; som oftest føles Efterveerne af Rapsdyrkning igjennem hele Rotationen.

Hveden er nu særdeles frodig og lover en Afgrøde, der med Hensyn til Kjærnen snarere staaer over end under forrige Aars. I Foraaret havde Hveden mange Steder et saa slet Udseende, at man var i Tvivl om den ikke burde ompløies, men det frugtbare Veir har i høi Grad fremmet dens Væxt, og i dette Øieblik er den ialmindelighed snarere for stærk end for svag, saaledes at den ogsaa iaar for en stor Deel vil gaae i Leie, men langt fra ikke i den Grad som i forrige Aar. Den hvidgraa Skimmel paa de nederste Bladstæder, som issor fremkaldte saamegen Frygt, har ogsaa viist sig flere Steder iaar, men ikke i betydelig Grad, saaledes at det ikke er blevet synderlig ændret; ogsaa har Ruften sine Steder indfundet sig baade paa Blad og Kjærne, saavelsom Størbrand, men Alt i et ringere

Omfang, saaledes at det for Høsten ialmindelighed neppe kan tillægges nogen Betydning. Naar ikke de mange og heftige Tordenbyger flaae Hveden for tidlig ned, ere saaledes Udsigterne til Høsten for denne Kornart særdeles lovende.

Rugen er vel ikke saa lovende som Hveden, men dens Udvikling har i en vis Henseende været endnu mere forbausende og vi tør sige overgaaet Landmændenes meest sanguinske Forhaabninger. Da den sidste Agerdykningsberetning udkom, var Rugen overordentlig tilbage, baade tynd, kort og gul, og da Tiden nærmede sig at den skulde sætte Vippe var det at vente, at den maatte blive kort i Straaet. Det er imidlertid ikke skeet; ved det frugtbare Veir udviklede den sig i en paafaldende Grad, Sideskuddene (de saakaldte St. Hans Dreng) kom til, og paa de Steder hvor Dræningen er skeet under helbige Veirforhold, som rigtignok ikke overalt har været Tilfældet, seer man særdeles frodige Rugmarker med høit Straa og lange Vipper, og som have udholdt Regnbygerne uden at blive kastet om. Om end ikke Rugen lover en saa riig Afgrøde som Hveden, saa er der dog Udsigt til at erholde en god Middelafgrøde, som var langt mere end man tidligere turde gjøre sig Haab om.

Bygget staaer ialmindelighed meget frodigt og er paa mange Steder groet saa stærkt til, at det har lagt sig kort efter at Aret stred igjennem, saaledes at det er at befrygte at Kjærrens Bestaaffenhed vil lide derved. Enkelte Steder har der vilst sig Brand, men som dog ikke synes at være af nogen Betydning.

Havren er noget forskjellig; paa gode velcultiverede Jorder staaer den meget frodig, men paa slette, kolde og fugtige Jorder og hvor den er saaet for tidlig er den ikke kommen til rigtig Udvikling, og mange Steder fuld af Ukrudt. Da den sildigsaade nylig har sat Røse, er det at befrygte, at den uanselig bliver moden.

Grterne stode paa de fleste Steder længe tilbage og kom temmelig tyndt op. Ved det frodige Veir have de imidlertid udviklet sig stærkt, ere blevne sluttede og have sat mange

Blomster, saaledes at Udsigterne til en god Afgrøde næsten overalt i dette Dieblif ere meget lovende.

Boghveden er hidtil meget tilfredsstillende, og mange Steder staaer den endog usædvanlig godt. Denne Plante, der spiller en stor Rolle i de magre Egne af Landet, har i de to foregaaende Aar givet meget gode Afgrøder, og da dens Udbytte ialmindelighed varierer meget i de forskjellige Aar, vil det være meget overraskende, om den ogsaa iaar skulde lykkes saa godt som den tegner.

Alf Rodfrugter staae Kartoflerne næsten overalt meget frodige; da man imidlertid veed at Sygdommen først pleier at indfinde sig senere, og man allerede har seet Spor af den paa de tidlig modne Sorter, saa tør man Intet love sig af det nuværende gode Udseende. Runkelroerne staae overalt meget godt; derimod have Jordblopperne været meget flemme mod Turnips og Rutabager, de ere næsten overalt bortædte og man har været nødt til at saae om. Ved denne Leilighed ville vi gjøre Landmændene opmærksomme paa et simpelt Middel, der anvendes i Skotland og som man paastaar sikker den unge Plante mod Jordblopperne; før Saaningen blandes nemlig Frøet med stødt Svovl. Ogsaa Guano, der almindelig anvendes som Gjøbning til Turnips, turde bidrage til at sikre Planten, da Frøene derved langt hurtigere komme til Spiring, og den skarpe ammoniakalste Lugt som Guanoen udbreder maaskee ogsaa er Insekterne ubehagelig.

Kløvermarkerne ere iaar ganske fortrinlige og man erindrer neppe nogeninde at have seet dem stærkere, navnlig gjælder det om den silbignmodne Kløver. Den strenge og vedvarende Kulde har ikke skadet dem, men synes endog at have beskyttet dem mod den Afverling af Tøe og Frost, der om Foraaret virker saa skadelig paa Kløveren. Engene ere forskjellige og vare tidligere ikke meget lovende, dog har Veiret ogsaa indvirket gunstigt paa dem, og ialmindelighed synes man at kunne vente en god Middelafgrøde. Beflageligt er det, at det ustabige Veir i saa høi Grad vanskeliggjør Højbjergningen; kun en ringe Deel

af Høet er endnu fjørt hjem, den største Deel ligger paa Marken og dets Qvalitet er i høi Grad forringet ved de hyppige Regnbyger, saa at Landmændenes Forhaabninger om en god Høst i dette Dieblif ere betydelig nedstemte.

Udbyttet af Meierierne har været ret godt, men dog ikke saa stort som man skulde vente efter den udmærkede Græsning, man iaar har kunnet byde Kverne. Grunden dertil er deels, at Kverne leed særdeles meget ved den stærke Kulde i Vintseugen umiddelbart efterat de vare komne paa Græs, flere større Gaarde lede endog et føleligt Tab ved at mange Kver døde paa Marken, og der maatte naturligviis hengaae længere Tid inden de øvrige Kver kom til fuld Malkning, men selv hvor de først efter den Tid bragtes paa Græs var Høet ialmindelighed forbrugt, og Kverne satte af i Melken, om man endog ved forøget Kærnefodring søgte at erstatte Høet; deels har man i denne Sommer havt Vanskelighed ved at holde Melken, og selv i gode Melkesjeldere har man kun kunnet holde to Maal, hvorved naturligviis Flødeaffætningen er bleven ufuldkommen og som Følge deraf Smørproduktionen mindre end man ellers turde vente. Hvor Dræget imidlertid kom paa Græs i en kraftig Godertilstand har man al Grund til at være tilfreds med Udbyttet, da Priserne paa alle Meieriprodukter ere særdeles høie.

Med Udbyttet af Studeseedningen er man aldeles ikke tilfreds, og hvorhen end Studene ere sendte har man havt Tab, da Prisen paa Fedestude aldeles ikke staaer i Forhold til de uforholdsmæssige høie Priser for det magre Dræg og Kornet, der er anvendt til Feedningen.

Skæferierne have ialmindelighed givet et godt Udbytte og Priserne have været høiere end forrige Aar.

Sundhedstilstanden af alle Huusdyr synes overalt at være god.

Med Hensyn til de enkelte Egne af Landet, da ere Beretningerne vi have modtaget ikke synderlig forskjellig.

Fra det **nordlige Sjælland** lyde Beretningerne i alle Henseender meget gunstige, og man venter sig der en særdeles god, men seen Høst; selv under gunstige Veirforhold tør man kun regne at faae Rugen, det ferrabede Byg og maaskee de tidlige Grter indhøstede i August, saaledes at September iaar maa antages at blive den vigtigste Høstmaaned.

Fra det **sydlig Sjælland** ere ligeledes Beretningerne overmaade gunstige. Der, som overalt, leed Dvæget der var kommen paa Græs før Pintsjen overordentligt af Kulden i Pintsjeugen, navnlig i Natten mellem Mandag og Tirsdag, da mange Køer tilsatte Rivet; det der var bragt paa Græs i en kraftig Fodertilstand leed naturligviis mindre, men næsten overalt toges dog Dvæget ind og satte ikke lidet af i Melken. Fra en Gaard berettes, at det især var det hvide og tyndhaarede Dvæg, der fik Krampe og var meest udsat for at ligge under; Melkeudbyttet faldt paa een Dag fra 90 til 60 Bøtter og der hengik længere Tid før Dvæget igjen vandt, hvad det havde tabt, især da endeel Køer viste den Egenhed, at de ikke i lang Tid vilde drikke, hvorved de satte end mere af i Huldet. Fra en anden Gaard, hvor Dvæget fodres meget stærkt, berettes at Køerne kom ret godt igjennem, skjøndt de vare bragte paa Græs Dagen iforveien. Ingen Køer tabtes og efter et Par Dages Forløb var Melkeudbyttet ligesaa stort som før.

Et Forhold, der er os meddeelt af en meget paalidelig Landmand, der har stor Interesse for Botanik og megen Indsigt deri, troe vi at burde meddele, for at flere Facta kunne samles angaaende denne forresten velbekjendte Sag, det er Verberishuskens skadelige Indvirkning paa Rugen. En eneste Verberishuff har iaar ødelagt over 4 Skpr. Land med Rug, man skjælner i lang Afstand Stedet hvor den staaer, da Rugen er aldeles rød af Rust i en stor Kreds omfring den; tillige anføres, at for to Aar siden ødelagdes en heel Byes Vintersæd i Stevnsherred paa Grund af en Verberishuff, som stod paa Vind siden af Byens Jorder. Vi anføre kun disse Facta for at henlede Landmændenes Opmærksomhed paa denne Sag; er Erfaringen almindelig synes det rigtigt at der fra Lovgivningens Side indskrives.

Fra Gjeddesdal meldes, at den fra Hr. Rasmussen i Næstved leverede Saaemaskine har modtaget en saadan Forandring, at den nu forener Soliditet, Lethed og Simplicitet i Construction med Priisbillighed, og har viist sig meget hensigtsmæssig ved Foraarsaaeningen paa Gjeddesdal, saaledes at Hr. Valentiner anbefaler den meget. Maskinen forfærdiges af en Haandværker i Nærheden af Gjeddesdal.

Paa **Samsø** synes ikke Afgrøderne at være saa lovende som i Sjælland. Rug og Ørter tegne godt, derimod antages ikke Hvede, Byg og Havre at ville kunne maale sig med forrige Aars Afgrøder, hverken i Henseende til Straa eller Kjerne.

Paa **Lolland, Falster og Møen** tegner Høsten til at blive fuldkommen saa god som forrige Aar. Fra Meen klages kun over, at det Byg der først saaedes i Slutningen af Mai er guult og fuld af Rust og for Diebliffet kun lidet lovende, ogsaa Vifterne have lidt endeel ved Blomstringen. Hvor Hvede og Byg staae stærk ere de nedslaaede af de stærke Regnbyger. Udbyttet af Kjerne har været tilfredsstillende, man har paa de forskellige Gaarde i Gjennemsnit haft fra 7 til 11 Potter daglig af hver Ko, det sidste naturligvis kun paa Gaarde, hvor Meieriet er i god Orden og Kjerne stærkt vinterfodrede. I Skæferierne har man haft fra 2½—3½ Pd. Ud af Stykket i Gjennemsnit.

I **Fyen**, paa **Taastrup og Langeland** er Rapsen meget lovende, saavel som Hvede og Ørter; Rugen har lidt under ugunstige Veirforhold ved Dræningen, og ventes derfor at blive mindre givtig. Byg og Havre synes at være fortrinlige i Fyen, medens man paa Taastrup og Langeland kun venter en Middelhøst; det samme gjælder om Kløveren, da en langvarig Tørke har sat alle Baarasgrøderne meget tilbage paa de sidstnævnte Der.

I **Benshøst** er Raps og Hvede meget lovende, ogsaa Byg og Ørter; Havren, der er saaet noget tidlig, har endnu ikke ganste forvundet Joraarskulden; Rugen syntes i Joraaret næsten ganste forvunden, men det gunstige Veir fremmebe dens Vært overordentlig og Dræningen er foregaaet under heldige Forhold saa at den synes at være godt kjærnesat, man har derfor nu Haab om en tilfredsstillende Afgrøde.

Fra det **vestlige Jylland** ere Beretningerne meget gunstige, al Sæden staaer godt, kun paa enkelte Steder, s. Ex. i Thy, er Vintersæden noget tynd; Baarfornet staaer godt, omendkjøndt Bygget ikke overalt har forvundet den Standsning i Værten som den leed ved Natiefrosten, Vandmængden og det kolde Veir i Joraaret. Havren staaer næsten overalt godt. Paa Grund af det kolde og vaade Joraar forblev endeel Mosestrækninger der vare bestemte til Havresæd usaaede, og hvor Udsæd har fundet Sted paa disse Steder er den at betragte som mislykket. Kløveren er overalt lykkedes overmaade godt.

Suur phosphorsuur Kalk har fundet megen Anvendelse i de vestlige Egne, man har anvendt det paa Hvede, Byg og Roer og næsten overalt med tilfredsstillende Resultater, navnlig synes

Virkingen at være stærk paa Bvg, hvor 600 Pd. pr. Td. Land har viist en langt større Virkning end en almindelig Gjøbste med Staldgjøbning. Ogsaa Beengjøbning er forsøgt; man har ikke fundet Virkingen saa kraftig som af den rene svovlsure Kalk, hvilket er meget naturligt, da Benene opløses langsommere, men Virkingen vil vistnok ogsaa være mere vedvarende. Derimod feiler man ganske naar man har tilstrevet Beenmelets langsomme Virkning, at Fedtet er udføgt af Benene, thi dette kan kun virke gavnligt paa dets Anvendelse til Gjøbning, da Fedtet aldeles ikke virker som Gjøbningsstof og forhindrer Benenes Opløsning i Jorden.

I det østlige Sylland er man meget tilfreds med Udfigterne til Høsten. Havren er maaſtee den mindst lovende Afgrøde, men hvor Jorderne ere i god Culturtilstand staaer ogsaa den fortrinlig. Paa en Herregaard i Horsensegnen lover endog Huntershveden en god Afgrøde; Halvdeelen af en Mark paa 54 Tdr. Land er rigtignok ompløiet, men den anden Halvdeel staaer nu meget frodig. Af Engene venter man kun en Middelafgrøde, men Klovermarkerne ere ualmindelig gode.

Ogsaa i Nord- og Mellemflensvig ere Udfigterne til Høsten meget gode. Af Rug venter man kun en Middelhøst, men Hvede og Baarsæd love fortrinlige Afgrøder. Ormene angreb baade Bvg- og Havremarkerne i Foraaret, men ethvert Spor deraf er nu ganske forsvundet. Kartoffelmarkerne ere allerede paa enkelte Steder stærkt angrebne.

Paa Bornholm er der næsten ingen Regn falden fra den 8de Juni til den 8de Juli. Baarsæden, som først blev saaet 8. meget seent, en stor Deel først midt i Juni, kom meget tyndt op; efter Regnen har imidlertid Baarsæden forbedret sig meget og man kan endnu gjøre sig Haab om en Middelhøst. Hveden staaer næsten overalt godt, og Rugen er kommen sig godt og lover i det Hele taget en god Middelafgrøde.

I Skaane synes Udfigterne til Høsten at være som i Danmark; man venter sig gode Afgrøder af Hø, Korn og Rodfrugter. Rapsen er noget svagere end forrige Aar og har lidt endeel af Orm, den tegner til at give 7—9 Fold.